ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES [*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI, sniegti 2006. gada 4. maijā [1]

1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā [2] (turpmāk tekstā — "Autortiesību direktīva" vai "Direktīva") 4. panta 1. punkts noteic, ka dalībvalstīm jāparedz, lai autoriem būtu ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt jebkādā veidā publiski izplatīt viņu darbus.

2. 4. panta 2. punkts noteic, ka šīs tiesības nebeidzas Kopienā, izņemot gadījumus, kad tiesību subjekts Kopienā pirmo reizi pārdod [šo objektu] citai personai vai tas notiek ar šā subjekta piekrišanu.

3. Tiesību izsmelšanas ietekme ir tāda, ka tiesību subjekts vairāk nevar paļauties uz tiesībām iebilst pret tālāku izplatīšanu.

4. Ar *Østre Landsret* [Austrumu apgabaltiesa] (Dānija) uzdoto jautājumu tiek vaicāts, vai 4. panta 2. punkts ir šķērslis dalībvalstij savos tiesību aktos saglabāt tiesību starptautisko izsmelšanu (proti, tiesību normu, ka tiesībām jābūt izsmeltām ar pirmās pārdošanas brīdi), un ja tā, vai tas ir spēkā esošs.

Autortiesību direktīva

5. Autortiesību direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 47. panta 2. punktu un 55. un 95. pantu.

6. 47. panta 2. punkts pilnvaro Padomi pieņemt direktīvas, lai koordinētu dalībvalstu normatīvos aktus par to, kā sākt un izvērst darbību kā pašnodarbinātām personām. 55. pants piemēro 45.–48. pantu pakalpojumu jomā. 95. pants pilnvaro Padomi veikt

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — OV L 167, 10. lpp.

pasākumus, lai tuvinātu dalībvalstu normatīvos aktus, kuri attiecas uz iekšējā tirgus izveidi un darbību.

7. Direktīvas preambulā ir šādi apsvērumi:

"1. Līgums paredz izveidot iekšējo tirgu un radīt sistēmu, kas nodrošina netraucētu konkurenci iekšējā tirgū. Dalībvalstu tiesību aktu saskaņošana autortiesību un blakustiesību jomā veicina mīnēto mērķu sasniegšanu.

[..]

3. Ierosinātā saskaņošana palīdzēs īstenot iekšējā tirgus četras pamatbrīvības, un tā ir saistīta ar tiesību un jo sevišķi īpašuma, tajā skaitā intelektuālā īpašuma tiesību pamatprincipu un izpausmes brīvības, kā arī sabiedrības interešu ievērošanu.

4. Nodrošinot lielāku juridisko noteiktību un intelektuālā īpašuma labāku aizsardzību, autortiesību un blakustiesību saskaņots tiesiskais regulējums veicinās būtisku ieguldījumu jaunradē un jauninājumos [..].

[..]

7. Tāpēc arī ir jāpielāgo un jāpapildina autortiesību un blakustiesību aizsardzības tiesiskais regulējums Kopienā, ciktāl tas vajadzīgs, lai nodrošinātu iekšējā tirgus vienmērīgu darbību. Šajā sakarā būtu jāpielāgo tie attiecīgo valstu autortiesību un blakustiesību noteikumi, kas dalībvalstīs ievērojami atšķiras vai kas rada juridisku nenoteiktību, kavējot iekšējā tirgus vienmērīgu darbību [..].

9. Autortiesību un blakustiesību saskaņošanas pamatā jābūt augstam aizsardzības līmenim, jo šīm tiesībām ir izšķiroša nozīme intelektuālajā jaunradē. To aizsardzība palīdz nodrošināt jaunrades uzturēšanu un attīstību autoru, izpildī-

tāju, producentu, patērētāju, kultūras, rūpniecības un visas sabiedrības interesēs. Tāpēc intelektuālais īpašums ir atzīts par īpašuma neatņemamu sastāvdaļu.

[..]

10. Lai autori vai izpildītāji varētu turpināt savu radošo un mākslinieciskо darbību, viņiem jāsaņem atbilstīga atlīdzība par viņu darbu izmantošanu, bet producentiem tā jāsaņem, lai varētu finansēt šo darbību. Lai izgatavotu produktus, piemēram, skaņu ierakstus, filmas vai multimediju produktus, un sniegtu pakalpojumus, piemēram, pakalpojumus "pēc pieprasījuma", vajadzīgi ievērojami ieguldījumi. Lai garantētu minētās atlīdzības pieejamību un nodrošinātu iespēju iegūt labu atdevi no ieguldījumiem, vajadzīga intelektuālā īpašuma tiesību pienācīga aizsardzība.

[..]

11. Autortiesību un blakustiesību stingra un efektīva aizsardzības sistēma ir viens no galvenajiem veidiem, kā nodrošināt to, lai Eiropas kultūras jaunrade un producēšana saņemtu vajadzīgos resursus, un kā aizsargāt mākslas darbu radītāju un izpildītāju neatkarību un cieņu.

12. Autortiesību darbu un blakustiesību objekta pienācīga aizsardzība ir ļoti svarīga arī no kultūras viedokļa. Līguma 151. pantā prasīts, lai Kopiena savā darbībā ņemtu vērā kultūras aspektus.

14. Šai direktīvai būtu jāveicina izglītība un kultūra, aizsargājot darbus un citus tiesību objektus un vienlaikus sabiedrības interesēs pieļaujot izņēmumus vai ierobežojumus, lai izglītotu un mācītu.

28. Autortiesību aizsardzība saskaņā ar šo direktīvu ietver ekskluzīvas tiesības kontrolēt materializētā formā iemiesota darba izplatīšanu. Darba oriģināla vai kopiju pirmā pārdošana Kopienā, ko veic tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu, izbeidz tiesības kontrolēt minētā darba turpmāku pārdošanu Kopienā. Šim tiesībām nebūtu jāizbeidzas attiecībā uz oriģinālu vai kopijām, ko tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu pārdod ārpus Kopienas. [..]"

8. Direktīvas 1. panta 1. punkts noteic, ka Direktīva "attiecas uz autortiesību un blakustiesību tiesisko aizsardzību iekšējā tirgū, liekot īpašu uzsvaru uz informācijas sabiedrību" [3].

Valsts tiesību akti

9. 4. panta nosaukums ir "Izplatīšanas tiesības". Tajā ir noteikts:

10. Pirms Dānija ieviesa Autortiesību direktīvu, *Ophavsret* (Autortiesību likums) regulēja starptautisko izsmelšanu, vienkārši nosakot: "Ja darba reprodukcija ir pārdota vai citā veidā nodota trešai personai ar autora piekrišanu, tad var veikt tā izplatīšanu." [4]

"1. Dalībvalstis autoriem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt jebkādā veidā publiski izplatīt viņu darbu oriģinālus vai kopijas, tos pārdodot vai kā citādi.

11. Lai ieviestu Autortiesību direktīvu, 2002. gadā *Ophavsret* tika izdarīti grozījumi [5]. Tas tika izdarīts, papildinot aiz vārdiem "trešai personai" ar tekstu "Eiropas Ekonomikas zonā".

2. Izplatīšanas tiesības attiecībā uz darba oriģinālu vai kopijām Kopienā neizbeidzas, izņemot gadījumus, kad Kopienā tiesību subjekts attiecīgo tiesību objektu pirmo reizi pārdod vai citādi nodod īpašumtiesības uz šo objektu citai personai vai to dara ar šā subjekta piekrišanu."

12. Saprotams, ka šo papildinājumu rezultātā starptautiskās izsmelšanas princips tika aizstāts ar izsmelšanu Eiropas Ekonomikas zonā (turpmāk tekstā — "EEZ"). Es lietošu

3 — EK tiesību kontekstā autortiesības (*"droit d'auteur"*) aptver autoriem, komponistiem, māksliniekiem, u.c. piešķirtas ekskluzīvas tiesības, kamēr blakustiesības (*"droits voisins"*) aptver analoģiskas tiesības, kas piešķirtas izpildītājiem (mūziķiem, aktieriem u.c.) un uzņēmējiem (publicistiem, filmu producentiem u.c.).

4 — 19. sadaļa.

5 — Ar 2002. gada 17. decembra Likumu Nr. 1051.

terminu "reģionālā izsmelšana", lai raksturotu izsmelšanu EEZ vai ES [6].

14. 2003. gadā prasītāja *Landsret* cēla prasību pret Kultūras ministriju, apgalvojot, ka *Ophavsretslov* grozījumi nav piemērojami tās importam un *DVD* preču, kas likumīgi tiek pārdotas ārpus EEZ esošajās valstīs, pārdošanai.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

15. *Landsret* apturēja tiesvedību un uzdeva šādus prejudiciālos jautājumus:

13. Līdz 2002. gadam prasītāja, privāta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, pārdeva Dānijā trīs veikalos kinematogrāfiskus darbus. Galvenokārt tā pārdeva tieši ievestus darbus no citām valstīm ES vai ārpus tās. Prasītāja koncentrējās uz plaša klāsta filmu piedāvājumu filmu entuziastiem, piemēram, īpašiem izdevumiem, tajā skaitā oriģinālām amerikāņu versijām, izdevumiem, kas filmēti ar īpašām tehnoloģijām, un darbiem, kas nav pieejami Eiropā.

"1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 4. panta 2. punkts ir spēkā neesošs?

2) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 4. panta 2. punkts ir šķērslis dalībvalstij savos tiesību aktos saglabāt tiesību starptautisko izsmelšanu?"

6 — Kā turpmāk varēs redzēt (38. un 39. punktā), tad Tiesas izstrādātais izsmelšanas princips aprobežojās, kas nav nekāds pārsteigums, ar izsmelšanu, pārdodot Kopienā. 1992. gada 2. maija līgums par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.) paplašināja šo noteikumu attiecībā uz precēm, kas pārdotas ar tiesību subjekta piekrišanu jebkur EEZ (skat. 6., 11. un 13. pantu kopā ar 28. protokola par intelektuālo īpašumu 2. pantu). Turklāt vairums no 7.–12. zemsvītras piezīmē minētajām direktīvām ir attiecinātas uz visām EEZ valstīm (dalībvalstis kopā ar Islandi, Lihtenšteinu un Norvēģiju) un to noteikumi par izsmelšanu ir grozīti tā, lai tie noteiktu EEZ mēroga izsmelšanu. Analīzes dēļ šajā lietā principi piemērojami vienādi uz ES mēroga un EEZ mēroga izsmelšanu. Tā kā nekas neliecina par atšķirībām, tad es turpmākajā secinājumu daļā pārmijus lietošu terminus "Kopienas izsmelšana" un "reģionālā izsmelšana".

16. Rakstiskus apsvērumus iesniedza prasītāja, Polijas valdība, Padome, Parlaments un Komisija, no kuriem visi, izņemot Polijas valdību, tika pārstāvēti tiesas sēdē.

17. Lai arī nav skaidri pateikts, ka pirmais jautājums rodas tikai tad, ja uz otro jautājumu ir atbildēts apstiprinoši, tomēr tajā ir lūguma būtība. Jautājumu uzdevusī tiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tad, ja 4. panta 2. punkts ir šķērslis dalībvalstij savos tiesību aktos saglabāt tiesību starptautisko izsmelšanu, tas šī iemesla dēļ ir spēkā neesošs. Kā Komisija atzīmē, tāpēc ir loģiski atbildēt uz otro jautājumu (vai 4. panta 2. punkts ir šķērslis dalībvalstij savos tiesību aktos saglabāt tiesību starptautisko izsmelšanu?) pirms pirmā jautājuma (vai 4. panta 2. punkts ir spēkā neesošs?).

Kopienu tiesības par analogu tiesību izsmelšanu

18. Attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesībām, kas nav autortiesības un blakustiesības, virkne tiesību aktu nosaka īpašu tiesību, uz kurām tās attiecas, izsmelšanu.

19. Nomas tiesību un patapinājuma tiesību direktīvas [7] 9. panta 2. punkts ir izteikts līdzīgi Autortiesību direktīvas 4. panta 2. punkta redakcijai. Tas noteic, ka ekskluzīvās izplatīšanas tiesības, ko 9. panta 1. punkts piešķir izpildītājiem, fonogrammu producentiem, filmu producentiem un raidorganizācijām, "Kopienā nav ierobežotas [attiecībā uz viņu attiecīgo izpildījumu fiksējumu, viņu fonogrammām, uzņemto filmu oriģināliem un kopijām, un to izgatavoto raidījumu fiksācijām un kopijām], izņemot gadījumu, ja Kopienā šos objektus pirmo reizi pārdod tiesību turētāji vai tas notiek ar viņu piekrišanu".

20. Citas tiesību normas ir izteiktas pozitīvākā un, iespējams, vienkāršākā redakcijā. Tā Datorprogrammu direktīvas [8] 4. panta c) punkts noteic, ka "pirmā programmas eksemplāra pārdošana Kopienā, ko izdara īpašnieks vai ar viņa piekrišanu, ir izsmēlusi tiesības šo eksemplāru izplatīt Kopienā". Līdzīgi Datu bāžu direktīvas 5. panta c) punkts [9] noteic, ka "Pirmā datubāzes eksemplāra pārdošana Kopienā, ko izdara tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu, izbeidz tiesības kontrolēt šo eksemplāru atkārtotu pārdošanu Kopienā".

7 — Padomes 1992. gada 19. novembra Direktīva 92/100/EEK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV 1992, L 346, 61. lpp.).

8 — Padomes 1991. gada 14. maija Direktīva 91/250/EEK par datorprogrammu tiesisko aizsardzību (OV 1991, L 122, 42. lpp.).

9 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 11. marta Direktīva 96/9/EK par datubāzu tiesisko aizsardzību (OV 1996, L 77, 20. lpp.).

21. Citādā veidā Preču zīmju direktīvas [10] 7. panta 1. punkts noteic, ka "preču zīme nedod īpašniekam tiesības aizliegt tās lietošanu attiecībā uz precēm, ko laidis Kopienas tirgū, izmantojot šo preču zīmi, īpašnieks vai kas laistas Kopienas tirgū ar īpašnieka piekrišanu".

22. Analogas tiesību normas, lai gan tās izteiktas atšķirīgi, ir dizainparaugu tiesību jomā [11] un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju tiesiskajā aizsardzībā [12].

Otrais jautājums

23. Otrajā jautājumā iesniedzējtiesa vaicā, vai Autortiesību direktīvas 4. panta 2. punkts ir šķērslis dalībvalstij savos tiesību aktos saglabāt tiesību starptautisko izsmelšanu.

24. Prasītāja un Polijas valdība uzskata, ka uz šo jautājumu jāatbild noliedzoši. Komisija ir pretējās domās. Ne Padome, ne Parlaments nav iesnieguši savus apsvērumus par otro jautājumu.

25. Es uzskatu, ka atbildei jābūt apstiprinošai, proti, ka Autortiesību direktīvas 4. panta 2. punkts ir šķērslis dalībvalstij savos tiesību aktos saglabāt tiesību starptautisko izsmelšanu.

26. Pirmkārt, tiesību normas redakcija ir diezgan skaidra. 4. panta 2. punkts vienozīmīgi noteic, ka "izplatīšanas tiesības [..] Kopienā neizbeidzas, *izņemot* gadījumus, kad Kopienā tiesību subjekts [attiecīgo tiesību objektu] pirmo reizi pārdod [..], vai to dara ar šā subjekta piekrišanu". 4. panta 2. punkts ir atkāpe no noteikuma 4. panta 1. punktā, kas prasa, lai dalībvalstis nodrošinātu autoriem ekskluzīvas izplatīšanas tiesības. Attiecīgi tā lasāma sašaurināti. Arī preambulas 28. apsvērumam [13] šajā sakarā ir skaidra redakcija.

27. Turklāt Paskaidrojošais memorands skaidri noteic, ka norma (kura pēc būtības

10 — Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmā direktīva 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp.).

11 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 13. oktobra Direktīvas 98/71/EK par dizainparaugu tiesisko aizsardzību 15. pants (OV 1998, L 289, 28. lpp.).

12 — Padomes 1986. gada 16. decembra Direktīvas 87/54/EEK par pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju tiesisko aizsardzību 5. panta 5. punkts (OV 1987, L 24, 36. lpp.).

13 — Izklāstīts iepriekš 7. punktā.

neatšķiras [14] no tās, kāda tā bija Direktīvas pirmajā projektā [15]) "izslēdz iespēju dalībvalstīm piemērot starptautisko izsmelšanu". Tādējādi redakcija tika izvēlēta ar nolūku.

28. Turklāt Tiesa jau lēmusi analogā jautājumā Preču zīmju direktīvas kontekstā [16]. Lietā *Silhouette* [17] Tiesai uzdeva jautājumu par to, vai valsts tiesību normas, kas paredz preču zīmju tiesību izsmelšanu attiecībā uz precēm, ko īpašnieks vai kāds ar viņa piekrišanu ar šo zīmi laidis tirgū ārpus EEZ, ir pretrunā Preču zīmju direktīvas 7. panta 1. punktam [18].

29. Tiesa atzīmēja, ka saskaņā ar 7. panta redakciju izsmelšana notiek vienīgi tad, kad preces laistas EEZ tirgū [19]. Tomēr tika apgalvots, ka 7. pants, līdzīgi kā Tiesas judikatūra attiecībā uz EKL 28. un 30. pantu, [20] aprobežojas ar prasību dalībvalstīm nodrošināt izsmelšanu Kopienā. Tika norādīts, ka 7. pants tādēļ vispusīgi neatrisina jautājumu par tiesību, kas piešķirtas ar preču zīmi, izsmelšanu, bet atstāj to atvērtu, lai dalībvalstis pieņemtu noteikumus par izsmelšanu, kas regulētu vairāk nekā tie noteikumi, kas skaidri noteikti šajā normā [21]. Tāpēc šādos noteikumos varētu būt ietverta starptautiskā izsmelšana.

30. Tiesa noraidīja šo argumentu. Tā noteica, ka valsts tiesību normas, kas nosaka preču zīmju tiesību izsmelšanu attiecībā uz precēm, kas laistas tirgū ārpus EEZ, ir pretrunā Direktīvas, kas grozīta ar EEZ līgumu, 7. panta 1. punktam.

31. Tā kā Autortiesību direktīvas 4. panta 2. punkta redakcija, starp citu, ir pat skaidrāka nekā Preču zīmju direktīvas 7. panta 1. punkta redakcija, es neredzu iemeslu, kāpēc 4. panta 2. punkts nebūtu interpretējams saskaņā ar Tiesas spriedumu lietā *Silhouette*.

32. Visbeidzot, šāda interpretācija saskan ar Autortiesību direktīvā esošajiem mērķiem par kopējo tirgu. Es pārbaudīšu šo jautājumu

14 — Vienīgā izmaiņa bija aizstāt "to" [*thereof*] ar "darba" [*of the work*].

15 — Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par atsevišķu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā, COM(97) 628, galīgā redakcija (OV 1998, C 108, 6. lpp.)

16 — Minēts 10. zemsvītras piezīmē.

17 — Tiesas 1998. gada 16. jūlija spriedums lietā C-355/96 (*Recueil*, I-4799. lpp.).

18 — Skat. 6. zemsvītras piezīmi par 7. panta 1. punkta paplašināšanu attiecībā uz visu EEZ.

19 — 18. punkts.

20 — Skat. turpmāk 38.–40. punktu.

21 — Skat. 21. punktu.

tālāk pirmā uzdotā jautājuma kontekstā, kuram es tagad pievērsīšos.

ir šķērslis dalībvalstij savos tiesību aktos saglabāt starptautisko izsmelšanu, tas šī iemesla dēļ ir spēkā neesošs? Pamatojoties uz to, es aplūkošu jautājumu.

Pirmais jautājums

37. Pirmkārt, būtu noderīgi pateikt dažus vārdus par intelektuālā īpašuma tiesību Kopienas izsmelšanas principu.

33. Pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa vaicā, vai Autortiesību direktīvas 4. panta 2. punkts ir spēkā neesošs.

34. Prasītāja un Polijas valdība uzskata, ka atbildei būtu jābūt apstiprinošai. Padomes, Parlamenta un Komisijas viedoklis ir pretējs.

38. Lietā *Deutsche Grammophon* [23] Tiesa būtībā ieviesa noteikumus par Kopienas izsmelšanu ar autortiesībām saistīto tiesību kontekstā [24], sakot:

35. Es piekrītu iestāžu viedoklim, ka 4. panta 2. punkts nav spēkā neesošs.

"Ja uz tiesībām, kas saistītas ar autortiesībām, atsaucas, lai vienā dalībvalstī neļautu tirgoties ar precēm, ko otrā dalībvalstī izplata šo tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu, tikai tā iemesla dēļ, ka šāda izplatīšana nenotika valsts teritorijā, tad šāds aizliegums, kas leģitimētu valsts tirgu izolāciju, būtu pretrunā ar Līguma pamata mērķi, kas ir apvienot valsts tirgus kopīgā tirgū.

36. Kā iepriekš norādīts [22], no uzdotā jautājuma ir skaidrs, ka iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tad, ja 4. panta 2. punkts

22 — 17. punkts.

23 — Tiesas 1971. gada 8. jūnija spriedums lietā 78/70 (*Recueil*, 487. lpp.).

24 — Skat. 3. zemsvītras piezīmi.

Šo mērķi nevar sasniegt, ja saskaņā ar dalībvalstu atšķirīgajām tiesību sistēmām šo valstu pilsoņi varētu nodalīt tirgu un radīt patvaļīgu diskrimināciju vai slēptus ierobežojumus tirdzniecībai starp dalībvalstīm.

Attiecīgi, ja skaņu ierakstu ražotājs īstenotu ekskluzīvās tiesības, ko viņam piešķir dalībvalsts normatīvie akti, izplatīt aizsargātās preces, tas būtu pretrunā ar tiesību normām par preču aprites brīvību kopējā tirgū, tāpat kā tajā valstī aizliegt preču tirdzniecību, kas ar viņa vai ar viņa piekrišanu notiek citā dalībvalstī, tikai tāpēc, ka šāda izplatīšana nenotiek pirmās dalībvalsts teritorijā." [25]

39. Lietā *Dansk Supermarked* [26] Tiesa stingrā nozīmē atkārtoja šo principu autortiesību kontekstā:

"[..] [EKL 28. un 30. pants] jāinterpretē tā, ka dalībvalsts tiesu iestādes nedrīkst, pamatojoties uz autortiesībām vai preču zīmju tiesībām, aizliegt šīs valsts teritorijā tādu preču tirdzniecību, uz kurām viena no šīm tiesībām piemērojama, ja šādu tiesību subjekts vai ar viņa piekrišanu šo preci tiesiski pārdod citas dalībvalsts teritorijā." [27]

40. Varētu atzīmēt, ka 1974. gadā Tiesa radīja analogus noteikumus par Kopienas izsmelšanu gan preču zīmju [28], gan patentu [29] kontekstā.

41. Noteikuma par Kopienas izsmelšanu piemērošanas rezultātā Kopiena tiek uzskatīta par vienotu tirgu, kā tam patiešām vajadzētu būt. Tāpēc prasītāja un Polijas valdība kļūdās, norādot, ka reģionālās izsmelšanas saskaņotas ieviešanas rezultātā iekšējais tirgus "tiks pārdalīts atsevišķās teritorijās un tirgos" un ka reģionāla izsmelšana rada tirgus sadalīšanu, jo tā ļauj tiesību subjektiem izlemt, vai preci laist apgrozībā konkrētas valsts tirgū. Tieši pretēji — Kopienas izsmelšanas noteikums garantē, ka, tiklīdz prece tiek laista apgrozībā vienas dalībvalsts tirgū ar tiesību īpašnieka piekrišanu, to tad brīvi var pārdot 25 valstu tirgos, kas veido ES kopīgo tirgu.

25 — 12. un 13. punkts.

26 — Tiesas 1981. gada 22. janvāra spriedums lietā 58/80 (*Recueil*, 181. lpp.).

27 — 12. punkts.

28 — Tiesas 1974. gada 31. oktobra spriedums lietā 16/74 *Centrafarm/Winthrop* (*Recueil*, 1183. lpp.).

29 — Tiesas 1974. gada 31. oktobra spriedums lietā 15/74, *Centrafarm/Sterling Drug* (*Recueil*, 1147. lpp.).

42. Pamatojoties uz to, es tālāk apsvēršu dažādos argumentus, ko minēja prasītāja un Polijas valdība.

Nomas un patapinājuma tiesību direktīva

43. Prasītāja aplūko Nomas un patapinājuma tiesību direktīvas 9. panta 2. punkta vēsturi, kura redakcija būtībā ir identiska Autortiesību direktīvas 4. panta 2. punktam. Tā norāda, ka tikai 1994. gadā (tādējādi — divus gadus pēc Nomas un patapinājuma tiesību direktīvas pieņemšanas) Komisija, atbildot uz Eiropas Parlamenta deputāta *Geoffrey Hoon* jautājumu, norādīja, ka tā tiesību normas attiecībā uz izplatīšanas tiesībām saprata tādējādi, ka tās aizliedz starptautisko izsmelšanu. Prasītāja uzskata, ka Tiesas judikatūra, ko 9. panta 2. punkts centies atspoguļot, šajā posmā neaizliedza starptautisko izsmelšanu; un ka starptautiskās izsmelšanas aizliegumu tādējādi ieviesa nevis tiesību akti, bet ārpus pienācīgiem likumdošanas kanāliem.

44. Šķiet, ka prasītājas arguments ir tāds, ka tad, kad Komisija izteica savu priekšlikumu par Nomas un patapinājuma direktīvu [30], tā 9. panta 2. punktu neparedzēja kā starptautiskās izsmelšanas aizliegumu.

45. Jāatzīst, ka no Paskaidrojošā memoranda par šo priekšlikumu [31] nav skaidrs, vai Komisija šo normu tā saprata, lai arī apgalvojums, ka "izsmelšana, pamatojoties uz Kopienas tiesībām, attiecas tikai uz Kopienas iekšienē esošo izplatīšanu" liek domāt, ka tā saprata. Jebkurā gadījumā, lai arī apgalvojumi Paskaidrojošajā memorandā varētu dažos gadījumos būt noderīgi, tomēr reiz pieņemto normatīvo aktu juridiskais spēks nevar būt atkarīgs no Komisijas agrākajiem uzskatiem par priekšlikuma iespējamo iedarbību. Tiesai pieder galavārds. Lemjot par normatīvo aktu pienācīgu interpretāciju, Tiesa īpašu uzmanību pievērsīs galīgi pieņemtā varianta mērķim, struktūrai un redakcijai.

46. Šajā lietā prasītāja, man šķiet, nesaka vairāk kā to, ka Nomas un patapinājuma tiesību direktīvas 9. panta 2. punkts pieņemšanas brīdī bija neskaidrs. Lai arī nav vēlams,

30 — Priekšlikums Padomes direktīvai par nomas tiesībām, patapinājuma tiesībām un par atsevišķām tiesībām, kas saistītas ar autortiesībām, 1991. gada 24. janvāris (OV 1991, C 53, 35. lpp.).

31 — COM(90) 586, galīgā redakcija, komentārs 7. panta 2. punktam, 9. panta 2. punkta sākotnējam variantam.

ka Kopienas normatīvie akti ir apšaubāmi, tas nav pirmais gadījums; patiešām, dažkārt tas ir neizbēgami. Tādos gadījumos vēršas pie Tiesas, lai izskaidrotu attiecīgo normu.

47. Ja Nomas un patapinājumu tiesību direktīvas 9. panta 2. punktu interpretētu Tiesa, tad man šķiet, ka pēc analoģijas ar spriedumu lietā *Silhouette* secinājumi būtu tādi paši. Tomēr šī tiesību norma šajā lietā nav Tiesai uzdotā jautājuma priekšmets.

Silhouette

48. Prasītāja norāda, ka Tiesa kļūdījās, *Silhouette* lietā uzskatot, ka starptautiska izsmelšana varētu būt šķērslis iekšējam tirgum: gluži pretēji, iekšējā tirgus darbība tiktu garantēta, ja tiktu aizliegta Kopienas izsmelšana, bet piemērota starptautiskā izsmelšana.

49. Šāds uzskats varētu būt pareizs, ja starptautiskā izsmelšana būtu obligāta visām dalībvalstīm. Tomēr tas nav ierosināts [32]. Kā iepriekš izskaidrots [33], iesniedzējtiesa vaicā, vai Autortiesību direktīvas 4. panta 2. punkts ir šķērslis dalībvalstij saglabāt starptautisko izsmelšanu (skat. iepriekš apspriesto otro jautājumu) un, ja tā, vai šī tiesību norma ir spēkā neesoša. Tiesa lietā *Silhouette* aplūkoja tieši jautājumu, vai fakultatīva tiesību starptautiskā izsmelšana [34] būtu šķērslis iekšējam tirgum. Tā secināja, ka šādas iespējas izslēgšana bija "vienīgā interpretācija, kas pilnīgi spēja nodrošināt, lai tiktu sasniegts [Preču zīmju] direktīvas mērķis, proti, nodrošināt iekšējā tirgus darbību. Situācija, kurā dažas dalībvalstis varētu nodrošināt starptautisko izsmelšanu, bet citas nodrošinātu Kopienas izsmelšanu, nenovēršami radītu šķēršļus preču aprites brīvībai un pakalpojumu sniegšanas brīvībai" [35].

50. Prasītāja cenšas mazināt *Silhouette* lietas nozīmi, norādot, ka Tiesas spriedumi par citu direktīvu normām, kas nav Autortiesību direktīva, kuru redakcija ir līdzīga tās 4. panta 2. punktam, neattiecas uz pašreizējo jautājumu.

32 — Tas patiešām arī nenotika lietā *Silhouette*: skat. 31. punktu ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] secinājumos un 19. punktu spriedumā.

33 — 17. punkts.

34 — T.i., atļaut dalībvalstīm, ja tās tā vēlētos, saglabāt starptautisko izsmelšanu papildus (obligātajai) Kopienas izsmelšanai, ko ieviesis Kopienas likumdevējs.

35 — 27. punkts. Skat. arī secinājumu 41. un 42. punktu.

51. Es tam nepiekrītu. Tiesa izstrādāja Kopienas izsmelšanas doktrīnu saistībā ar dažādām intelektuālā īpašuma nozarēm, piemērojot EKL 28. un 30. pantu [36]. Kopienas likumdevējs ir skaidri noteicis Kopienas izsmelšanu saistībā ar dažādām intelektuālā īpašuma nozarēm atsevišķās saskaņošanas direktīvās, pamatojoties uz EKL 95. pantu [37]. Doktrīnas pamatā esošais princips saistībā ar visām intelektuālā īpašuma nozarēm izriet tieši no preču aprites brīvības iekšējā tirgū imperatīva. Tāpat kā Preču zīmju direktīva, arī Autortiesību direktīva pamatojas uz EKL 95. pantu. Tā ir saskaņošanas direktīva un no tās plašās preambulas ir skaidrs, ka tās galvenais mērķis bija "[nodrošināt] netraucētu konkurenci iekšējā tirgū" un "[palīdzēt] īstenot iekšējā tirgus četras pamatbrīvības" un "[nodrošināt] iekšējā tirgus vienmērīgu darbību" [38]. Es neredzu iemeslu, kāpēc nevajadzētu apsvērt Tiesas spriedumus par līdzīgām tiesību normām, kas pieņemtas analogā kontekstā.

Samērīguma princips

52. Jāatzīst, ka nav sevišķi svarīgu prasību, lai ģeogrāfiskās teritorijas izsmelšanas princips būtu vienāds visām intelektuālā īpašuma tiesībām, kas saskaņotas Kopienu tiesībās. Tomēr es piekrītu Padomes viedoklim, ka būtu sarežģīti attaisnot ierobežotākas izplatīšanas tiesības literāra vai mākslas darba autoram nekā datu bāzes autoram. Turklāt tāds audiovizuālais materiāls, kāds ir šajā lietā, bieži papildus autortiesībām un blakustiesībām tiek aizsargāts ar preču zīmju tiesībām. Tādējādi šajā lietā prasītājas vēlamo mērķi nenodrošinās autora izplatīšanas tiesību starptautiskas izsmelšanas noteikšana, jo šo preču zīmju tiesību subjekti jebkurā gadījumā varētu iebilst pret tādu ierakstu paralēlu importu, ko Kopienā nepārdod šo tiesību subjekti vai ar viņu piekrišanu.

53. Prasītāja ar Polijas valdības atbalstu apgalvo — ja (kā tas pēc viņas domām ir) vienveidīgai starptautiskās izsmelšanas piemērošanai ir tādas pašas sekas uz iekšējo tirgu kā Kopienas izsmelšanai un ja tā ir mazāk ierobežojoša citādā ziņā nekā Kopienas izsmelšana, tad saskaņā ar samērīguma

36 — Skat. iepriekš 38.–40. punktu.

37 — Nomas un patapinājuma tiesību direktīva, minēta 7. zemsvītras piezīmē; Datorprogrammu direktīva, minēta 8. zemsvītras piezīmē; Datu bāžu direktīva, minēta 9. zemsvītras piezīmē; Preču zīmju direktīva, minēta 10. zemsvītras piezīmē; Direktīva 98/71 par dizainparaugu tiesisko aizsardzību, minēta 11. zemsvītras piezīmē; un Direktīva 87/54 par pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju tiesisko aizsardzību, minēta 12. zemsvītras piezīmē.

38 — 1., 3. un 7. apsvērums, visi minēti iepriekš 7. punktā.

principu pēdējās vietā vajadzētu piemērot starptautisko izsmelšanu.

54. Samērīguma princips bieži ir būtisks, lai novērtētu īpašus noteikumus un izvēli, kuru Kopienas likumdevējs pieņēmis kopējas politikas ietvaros. Tomēr to nevar izmantot kā līdzekli, lai noteiktu fundamentālās politikas, ko šeit pieņēmis Kopienas likumdevējs, tiesiskumu par izvēli starp obligāto starptautisko izsmelšanu un obligāto reģionālo izsmelšanu. Tiesas uzdevumos neietilpst censties novērtēt šādas politikas apsvērumus [39].

55. Tāpat saistībā ar samērīguma principu prasītāja norāda, ka reģionālās izsmelšanas princips nav saistīts ar pirātisma apkarošanu, kas ir Autortiesību direktīvas 4. panta 2. punkta tiesiskais mērķis. Attiecīgi Komisija ir pārsniegusi savas pilnvaras.

56. Kā Padome un Komisija pareizi norāda, tad pirātisma apkarošana tomēr nebija likumdevēja galvenais mērķis, pieņemot tiesību normu. Jebkurā gadījumā man šķiet, ka tas, ka ekskluzīvās izplatīšanas tiesības nav izsmeltas attiecībā uz pirātiskajām kopijām (jo šādas kopijas nav laistas apritē ar autora piekrišanu), parāda, ka 4. pants patiešām ir piemērota tiesību norma, lai apkarotu nelikumīgu izplatīšanu.

57. Vispārīgi man šķiet, ka šīs visas lietas būtība patiešām ir prasītājas stingri izteiktais viedoklis par to, ka Kopienas likumdevējs ir izdarījis nepareizu politikas izvēli, tiesību starptautiskās izsmelšanas vietā izraugoties tiesību reģionālo izsmelšanu. Lai arī prasītājai ir visas tiesības tā domāt un censties šo viedokli aizstāvēt, tomēr Tiesa nav īstā vieta, kur ar to nodarboties.

Konkurence

58. Prasītāja un Polijas valdība norāda, ka noteikums par Kopienas izsmelšanu pārkāpj Kopienas fundamentālo mērķi Savienībā veicināt lielāku konkurenci. Kopienas izsmelšana nosver interešu līdzsvaru pārāk daudz par labu tiesību subjektam un samazina patērētāju izvēli.

39 — 51. punkts secinājumos lietā *Silhouette*. Tāpat jāatzīmē, ka iesniedzējtiesas jautājums nav par obligātu starptautiskās izsmelšanas noteikšanu.

59. Jau atkal šis arguments noved pie jautājuma par to, vai obligāta starptautiskā izsmelšana būtu bijusi labāka politiskā izvēle nekā starptautiskās izsmelšanas aizliegums. Kā tādu to nevar aplūkot [40]. Šaurākā apmērā, mēģinot apšaubīt Kopienas izsmelšanas principu kā tādu, tas, manuprāt, nav sekmīgs. Konkurence kopējā tirgū patiešām tiktu palielināta, novēršot nesaderības tirgū, kas rodas, kad dažas dalībvalstis piemēro starptautisko izsmelšanu, bet citas — nē. Tādējādi Kopienas izsmelšana kopējā tirgū veicina konkurenci: patiešām, šī ir tās būtība. Tiktāl, ciktāl prasītāja cenšas uzlabot konkurenci starptautiskajā līmenī, es varu vienīgi piekrist Parlamenta viedoklim, ka tas nav Kopienas mērķis.

Vārda brīvība

60. Prasītāja norāda, ka Kopienas izsmelšanas princips ir pretrunā vārda brīvībai, kas paredzēta Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 10. pantā, jo tās darbības rezultātā tiek aizliegts imports no trešām valstīm un tādējādi pilsoņiem liedz saņemt informāciju.

61. Šis pants noteic, ka ikvienam ir tiesības brīvi izteikties, kas ietver tiesības saņemt un izplatīt informāciju un idejas bez iejaukšanās no publisko institūciju puses un neatkarīgi no valstu robežām. Vispārzināms, ka 10. pants attiecas uz ideju paušanu ar filmu palīdzību [41].

62. Eiropas Savienībai ir jāievēro pamattiesības, kuras garantē Konvencija [42].

63. Protams, ka starptautiskās izsmelšanas aizliegums nav pielīdzināms aizliegumam importēt no trešām valstīm. Tomēr tas nozīmē, ka atsevišķas lietas, ko aizsargā autortiesības un blakustiesības un kuras neizplata Kopienā, var nebūt pieejamas Kopienā vai arī var būt pieejamas vienīgi

40 — Var atzīmēt, ka tāds pats arguments tika nesekmīgi minēts lietā *Silhouette*: skat. 48.–53. punktu secinājumos.

41 — Eiropas Cilvēktiesību tiesa pieņēmusi lietā *Otto-Preminger Institut*/Austrija, A 295-A (1994).

42 — Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punkts, kas atkārtoti nostiprina judikatūrā izstrādātos principus (skat., piemēram, Tiesas 2003. gada 12. jūnija spriedumu lietā C-112/00 *Schmidberger* (*Recueil*, I-5659. lpp., 71.–73. punkts un tajos minētā judikatūra).

par cenu, kas augstāka nekā zemākā cena, kāda iegūstama ārpus Kopienas.

64. Tā kā šādas lietas autors var nodrošināt, ka tā ir pieejama visā Kopienā, laižot to jebkuras dalībvalsts tirgū, tad skaidrs, ka Kopienas izsmelšanas princips nerada šķēršļus autora brīvībai paust idejas.

65. No otras puses, starptautiskas izsmelšanas aizliegums būtībā varētu aizskart tiesības saņemt idejas, jo persona, kura Kopienā vēlētos iegūt šādu lietu, varētu konstatēt, ka tā to nevar izdarīt vai arī var izdarīt vienīgi par augstāku cenu, nekā par to tiek prasīts ārpus Kopienas. Tomēr Cilvēktiesību tiesa ir nolēmusi, ka "tiesības uz informācijas saņemšanas brīvību pēc būtības aizliedz valdībai ierobežot personu saņemt informāciju, ko citi *vēlas vai varētu vēlēties tai sniegt*" [43]. Starptautiskās izsmelšanas aizliegumā nav ierobežojumu izteiktajām tiesībām.

66. Pat ja Tiesai šajā lietā nāktos secināt, ka pastāvēja vārda brīvības ierobežojumi, manuprāt, šādi ierobežojumi būtu attaisnojami. Konvencijas 10. panta 2. punkts nosaka, ka vārda brīvības īstenošana, "tā kā tā ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, var tikt pakļauta tādām prasībām, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu [..] citu [..] tiesības".

67. Tiesa ir nospriedusi, ka vārda brīvības tiesību īstenošanu var ierobežot ar nosacījumu, ka ierobežojumi faktiski atbilst vispārējo interešu mērķiem un nerada, ņemot vērā to mērķi, nesamērīgus un nepieņemamus traucējumus, kas vājina garantēto tiesību būtību. Lai noteiktu, vai atrasts patiess līdzsvars, jāizvērtē iesaistītās intereses, ņemot vērā visus lietas apstākļus [44].

68. Šķiet skaidrs, ka izraudzītā obligātā Kopienas izsmelšana, nevis fakultatīvā starptautiskā izsmelšana, atspoguļo apmierinošu līdzsvaru starp iesaistītajām interesēm. Intelektuālā īpašuma tiesību noteikumi Kopienā nenovēršami atspoguļo centienu līdzsvarot tiesību subjekta un preču aprites brīvības konkurējošās intereses. Autortiesību direktīva skaidri cenšas sasniegt šo līdzsvaru:

43 — Spriedums lietā *Leander/Zviedrija*, A 116 (1987), 74. punkts, izcēlums pievienots.

44 — Spriedums lietā *Schmidberger*, minēts 42. zemsvītras piezīmē, 80. un 81. punkts.

preambula uzsver gan iekšējā tirgus [45] nozīmi, gan nepieciešamību pēc augsta līmeņa intelektuālā īpašuma aizsardzības [46]. Preambulas 3. apsvērums turklāt uzsver, ka likumdevējam bija zināms par konfliktējošajām interesēm, nosakot, ka ierosinātā saskaņošana "ir saistīta ar tiesību un jo sevišķi īpašuma, tajā skaitā intelektuālā īpašuma, tiesību pamatprincipu un izpausmes brīvības, kā arī sabiedrības interešu ievērošanu".

69. Tiesa ir nospriedusi, ka, izmantojot Konvencijas 10. panta 2. punkta terminoloģiju, "atsevišķus ierobežojumus vārda brīvības īstenošanai būtībā var attaisnot ar tiesisku mērķi aizsargāt citu tiesības" [47].

70. Tā arī noteikusi, ka valsts varas iestāžu rīcības brīvība, nosakot ievērojamo līdzsvaru starp vārda brīvību un 10. panta 2. punktā minētajiem mērķiem, atšķiras atkarībā no mērķiem, kurus attaisno ierobežojumi šai brīvībai, un tā ir atkarīga no attiecīgo darbību rakstura. Ja brīvības īstenošana nesekmē sabiedrības interešu apspriešanu [48] un papildus tam rodas tādā kontekstā, kurā dalībvalstīm ir zināma rīcības brīvība, tad izvērtējums aprobežojas ar iejaukšanās saprātīguma un samērīguma pārbaudi. Tas ir tiesa attiecībā uz vārda brīvības komerciālu izmantošanu [49].

71. Man šķiet, ka šajā lietā nav nekā tāda, lai sacītu, ka Kopienas likumdevēja izvēle par labu obligātajai Kopienas izsmelšanai, nevis fakultatīvajai starptautiskajai izsmelšanai, bija vai nu nesaprātīga vai arī nesamērīga.

Vienlīdzīga attieksme

72. Prasītāja norāda, ka Kopienas izsmelšanas princips pārkāpj vienlīdzīgas attieksmes principu. Sniedzot piemēru, prasītāja atzīmē,

45 — Skat. it īpaši 1., 3. un 7. apsvērumu, kas minēti iepriekš 7. punktā.

46 — Skat. it īpaši 4., 9. un 10. apsvērumu, kas minēti iepriekš 7. punktā.

47 — Tiesas 2001. gada 6. marta spriedums lietā C-274/99 P *Connolly*/Komisija (*Recueil*, I-1611. lpp., 46. punkts). Šajā kontekstā var atzīmēt, ka Konvencijas Pirmā protokola 1. punkts aizsargā tiesības uz īpašumu, kas ietver intelektuālo īpašumu: *Smith Kline* un *French Laboratories*/Nīderlande, 66 DR 70, 79. lpp. (1990).

48 — Tādas diskusijas dalības nozīmē, kas skar vispārīgās intereses: skat. *VGT Verein gegen Tierfabriken*/Šveice, *Rapport des arrêts et décisions* 2001-VI, 69. un 70. punkts, minot *Hertel*/Šveice, *Rapports* 1998-VI, 2325.–26. lpp., kurā Cilvēktiesību tiesa noteikusi: "Tomēr vajag samazināt vērtējuma robežu apmēru, ja runa ir nevis par indivīda "komerciāliem" apgalvojumiem, bet gan par tā piedalīšanos debatēs, kas skar vispārīgās intereses, piemēram, par sabiedrības veselību." (47. punkts).

49 — Tiesas 2004. gada 25. marta spriedums lietā C-71/02 *Karner* (*Recueil*, I-3025. lpp., 51. punkts), atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru (tostarp lietu *VGT Verein gegen Tierfabriken*, minēta 48. zemsvītras piezīmē).

ka turku ražotājs ES var kontrolēt turku izdevumus, bet grieķu ražotājs to nevar. Savukārt grieķu licences ņēmējam, piemēram, uz grāmatu, ir piekļuve visai ES, kamēr turku licences ņēmējam tās nav.

73. Tomēr šie piemēri attiecas, no vienas puses, uz trešā valstī reģistrētu tiesību subjektu vai licences ņēmēju, bet, no otras puses, uz Kopienā reģistrētu tiesību subjektu vai licences ņēmēju. Tādējādi situācijas ir pilnīgi atšķirīgas. Vienlīdzīgas attieksmes princips paredz, ka līdzīgas situācijas nevar kvalificēt atšķirīgi un dažādas situācijas savukārt nevar aplūkot vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva pamata. Kā Padome, Parlaments un Komisija visi vienādi apgalvo, tad saskaņā ar vienlīdzīgas attieksmes principu šīs situācijas jebkurā gadījumā nevar kvalificēt vienādi.

Juridiskais pamats un trešo valstu līgumi

74. Prasītāja norāda, ka Autortiesību direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz kļūdainu juridisko pamatu, un ka 4. panta 2. punkts iespējami rada konfliktus ar līgumiem ar trešām valstīm. Diemžēl prasītāja nesniedz tālākus argumentus, lai pamatotu kādu no šiem apgalvojumiem [50].

75. Runājot par juridisko pamatu, es piekrītu Padomes un Komisijas viedoklim, ka EKL 47. panta 2. punkts, 55. panta un 95. pants [51] atļauj likumdevējam pieņemt noteikumus, kas vajadzīgi iekšējā tirgus darbībai, saskaņojot valsts autortiesību likumus. Direktīvas un jo sevišķi tās 4. panta mērķis ir iekšējā tirgus īstenošana (skat. īpaši 3. apsvērumu preambulā [52]). Kopienas līmenī nosakot saskaņotu kritēriju izplatīšanas tiesību izsmelšanai, nenoliedzami ļauj sasniegt šo mērķi, jo citādi iekšējā tirgū līdzās pastāvētu divi dažādi režīmi — tieši tāda situācija, kas lika Tiesai lietā *Silhouette* [53] apstiprināt, ka analoģisku saskaņošanu preču zīmju kontekstā var pamatot ar EKL 95. pantu. Nekas Direktīvā neliecina par to, ka tai būtu kādi

50 — Lai arī tiesas sēdē tā izteica viedokli, ka tiesiskā pamata neesamība izriet no tā, ka Kopienas izsmelšanas noteikšana ierobežo konkurenci. Šis arguments ir aplūkots iepriekš 57. un 58. punktā.

51 — Skat. iepriekš 6. punktu.

52 — Noteikts iepriekš 7. punktā.

53 — Minēta 17. zemsvītras piezīmē.

citi mērķi. Tas, ka Direktīva atšķirīgi ietekmē uzņēmumus gan trešās valstīs, gan Kopienā, neietekmē tās juridisko pamatu.

76. Attiecībā uz līgumiem ar trešām valstīm prasītāja nav norādījusi, ka kāda Kopienas noslēgta starptautiska konvencija vai divpusējs līgums noteiktu, ka Kopienai jāpieņem starptautiska izsmelšana. Nav arī bijuši nekādi ieteikumi, ka Padomei, pieņemot Direktīvu, būtu bijis jāņem vērā intelektuālā īpašuma tiesību subjektu situācija trešās valstīs. Tāpēc nekāda šo tiesību subjektu diskriminācija nevar padarīt par spēkā neesošiem šos noteikumus. Iekšējā tirgus noteikumiem ir raksturīgi ietekmēt importu no trešām valstīm. Tomēr tie var būt pienācīgi pamatoti ar EKL 95. pantu [54].

Izglītība un kultūras mantojums

77. Nobeidzot prasītāja norāda, ka Kopienas izsmelšanas princips pārkāpj tiesības uz izglītību (EKL 153. panta 1. punkts [55]), kā arī Dānijas un Eiropas kultūras mantojumu (EKL 151. pants [56]).

78. Šķiet, ka prasītāja ir domājusi, ka tiesības uz izglītību un plaukstošā Dānijas un Eiropas kultūra ir apdraudēta, jo dalībvalstu tirgotāji nevar no ārvalstīm ievest Kopienā preces, jo sevišķi no ASV. Attiecībā uz EKL 153. panta 1. punktu Padome, Parlaments un Komisija būtībā norāda, ka arī Direktīvas mērķis ir izglītība (skat. 14. apsvērumu), ko sasniedz ar 5. panta 3. punkta a) apakšpunktā pieļauto izņēmumu autortiesībās par "[izmantošanu] vienīgi ilustrācijai mācību procesā vai zinātniskajos pētījumos". Padome ir ņēmusi vērā kultūras aspektus, kā tas izriet no 9., 11. un 12. apsvēruma. Komisija arī papildina, ka tā nesaskata, kā 4. pants varētu kaitēt minētajām tiesībām. Es arī to nesaskatu.

54 — Skat. arī 46. punktu secinājumos lietā *Silhouette*, kas paskaidro, kāpēc Preču zīmju direktīvas 7. panta 1. punkts, ja to interpretē tā, ka tas nepieļauj starptautisko izsmelšanu, neregulētu "attiecības starp dalībvalstīm un trešajām valstīm", un 28. un 29. punktu tās lietas spriedumā.

55 — "Lai veicinātu patērētāju ieinteresētību un nodrošinātu augstu līmeni patērētāju tiesību aizsardzībā, Kopiena veicina patērētāju veselības, drošības un ekonomisko interešu aizsardzību, kā arī atbalsta viņu tiesības gūt informāciju, izglītību [..]."

56 — "Kopiena veicina dalībvalstu kultūru uzplaukumu [..]."

Secinājumi

79. Attiecīgi es uzskatu, ka uz *Østre Landsret* uzdotajiem jautājumiem sniedzamas šādas atbildes:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 4. panta 2. punkta pārbaude neatklāja nevienu elementu, kas varētu ietekmēt tā spēkā esamību;

2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK 4. panta 2. punkts nepieļauj dalībvalstij savos tiesību aktos saglabāt tiesību starptautisko izsmelšanu.